

Wspólne oświadczenie premierów Grupy Wyszehradzkiej

9 lipca 2021 r.

Premierzy państw Grupy Wyszehradzkiej (V4) spotkali się 9 lipca 2021 roku. Obchodząca w 2021 roku swoje 30-lecie współpraca wyszehradzka przetrwała próbę czasu i wciąż z powodzeniem tworzy strukturę współpracy regionalnej w Europie Środkowej. Wyzwania i kryzysy dotyczące Europy i świat, w tym pandemia COVID-19 jeszcze bardziej zwiększyły znaczenie formatu V4. Kraje Grupy Wyszehradzkiej pomagały sobie nawzajem w różnych wyzwaniach, co pokazało siłę regionalnej solidarności i współpracy. Współpraca podczas obecnego kryzysu i następującej po nim odbudowy może być solidną podstawą do owocnej współpracy podczas węgierskiej prezydencji w V4.

Po pandemii COVID-19 wspólnym celem krajów Grupy Wyszehradzkiej jest znalezienie się wśród tych, którzy skorzystają na globalnych zmianach gospodarczych i politycznych. Ze swoją populacją 64 milionów, V4 jest kluczowym podmiotem w post-Brexitowej Unii Europejskiej, reprezentując jeden z najbardziej dynamicznych regionów w Unii, oparty na solidnym wzroście gospodarczym i wysokim zatrudnieniu. Kraje V4 czują się odpowiedzialne za przyszłość Europy, zachowując jej wartości i zasady oraz wspierając dalsze rozszerzenie UE. Dalsza współpraca V4 w rozwiązywaniu bieżących wyzwań globalnych, takich jak zmiany klimatyczne, digitalizacja czy migracja, również przyczynia się do stworzenia stabilnej, bezpiecznej i globalnie konkurencyjnej Unii Europejskiej.

Poza reprezentowaniem wspólnych celów i konstruktywnych pomysłów w UE, kraje Grupy Wyszehradzkiej dążą również do wzmocnienia partnerstwa V4+. W tym właśnie celu przywódcy V4 spotkali się w Lublanie z premierem Słowenii, który przedstawił priorytety słoweńskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, dając im możliwość wymiany poglądów na temat najważniejszych kwestii w agendzie politycznej UE. W tym kontekście przywódcy V4 zgodzili się na ścisłą współpracę w następujących obszarach polityki podczas węgierskiej prezydencji V4:

1. Konferencja na temat przyszłości Europy

Przywódcy V4 z zadowoleniem przyjęli inaugurację konferencji na temat przyszłości Europy w dniu 9 maja 2021 r., której celem jest zajęcie się wyzwaniami i priorytetami dotyczącymi Europy oraz zapewnienie obywatelom możliwości wyrażenia swoich poglądów, a tym samym wpłynięcia na przyszłość Europy. Kraje V4 czują się odpowiedzialne za przyszłość Europy, ponieważ ich własny sukces i dobrobyt zależą w dużej mierze od sukcesu i dobrobytu Unii Europejskiej i projektu europejskiego.

Udana konferencja na temat przyszłości Europy musi zapewnić miejsce na dogłębną debatę. Jest to wyjątkowa okazja, aby zaangażować obywateli w merytoryczny dialog na temat tego, czego oczekują od UE, co jest najlepszym sposobem na wzmocnienie demokratycznej prawomocności UE i poparcia społecznego. Pluralizm i pełna przejrzystość procesu powinny być podstawą konferencji.

Ważne jest nie tylko, aby każdy z krajów V4 wyraził swoje zdanie w debacie, ale - ponieważ jeden na siedmiu obywateli europejskich jest obywatelem krajów Grupy Wyszehradzkiej - ważne jest również, aby głos obywateli z tego regionu został usłyszany. Dlatego premierzy zachęcają swoich obywateli do włączenia się do rozmowy i wypowiedzenia się na temat przyszłości Unii Europejskiej. Zbliżające się Forum Strategiczne w Bled będzie doskonałą okazją dla liderów do wymiany poglądów na temat przyszłości Europy.

Migracje i azyl

Przywódcy V4 omówili sytuację na głównych szlakach migracyjnych do UE, w szczególności na Bałkanach Zachodnich oraz na szlaku wschodnich granic i z niepokojem zauważyli znaczny wzrost nielegalnego przekraczania granic, który odnotowano w pierwszej połowie 2021 roku. Poważne obawy budzi pogarszająca się sytuacja w zakresie bezpieczeństwa w południowym i wschodnim sąsiedztwie UE, zwłaszcza w Afganistanie. Podkreślili, że niekontrolowana nielegalna migracja stanowi jedno z najpoważniejszych zagrożeń dla bezpieczeństwa i spójności Unii Europejskiej, a obywatele oczekują wiarygodnych działań w walce z tym zjawiskiem.

Biorąc pod uwagę niestabilną sytuację migracyjną, podkreślono, że ochrona granic państw członkowskich i państw trzecich położonych wzdłuż odpowiednich szlaków jest skutecznym sposobem zwalczania nielegalnej migracji. Premierzy poparli zwiększenie uwagi UE kierowanej na wymiar zewnętrzny, celem skuteczniejszego radzenia sobie z wyzwaniami związanymi z migracją, co przyczyniło się do zmniejszenia liczby migrantów próbujących nielegalnie przedostać się do UE. W tym kontekście UE powinna kontynuować prace nad dostosowanymi do potrzeb partnerstwami migracyjnymi, opartymi na warunkowości w różnych obszarach i odpowiadającymi priorytetom UE, a także potrzebom krajów trzecich. Potrzebne są konkretne działania na rzecz krajów priorytetowych wskazujące jasne cele, aby przeciwdziałać nielegalnej migracji i zająć się jej podstawowymi przyczynami, zachęcać do lepszej ochrony granic, skutecznej walki z przemytnikami i handlarzami ludźmi, jak również skutecznej realizacji repatriacji i readmisji. Działania te powinny mieć na celu wzmocnienie zdolności tych krajów do zwalczania zewnętrznych zagrożeń i zapobiegania przyszłym kryzysom migracyjnym.

UE powinna nadal szeroko wspierać współpracę z państwami trzecimi, w szczególności z partnerami z Bałkanów Zachodnich w ich wysiłkach na rzecz ochrony granic i zwracania nielegalnych migrantów. Kraje Grupy Wyszehradzkiej potwierdziły swoją gotowość do zwiększenia swoich zobowiązań, w sposób proaktywny i skoordynowany, w przypadku dalszego wzrostu liczby nielegalnych przypadków przekraczania granic w regionie. Kraje Grupy Wyszehradzkiej wezwały również Komisję Europejską do niezwłocznego przedstawienia propozycji kontynuacji finansowania syryjskich uchodźców i społeczności przyjmujących ich w Turcji. Ponadto należy ponownie przeanalizować koncepcję platform wysiadkowych, zgodnie z postanowieniami Rady Europejskiej z czerwca 2018 roku.

Premierzy państw Grupy Wyszehradzkiej potwierdzili swoje przekonanie, że głównym celem reformy wspólnego europejskiego systemu azylowego jest stworzenie kompleksowych, trwałych, skutecznych, bezpiecznych i odpornych na kryzysy ram w celu powstrzymania nielegalnej migracji na wszystkich istniejących i powstających szlakach. Ważne jest, aby dobrze funkcjonująca polityka azylowa i migracyjna UE przewidywała rozwój migracji i koncentrowała wszystkie wysiłki na prawdziwym wzmocnieniu wymiaru zewnętrznego, poprawie zarządzania granicami i zapewnieniu międzynarodowej ochrony osobom potrzebującym, przy jednoczesnym zapewnieniu szybkiego powrotu dla pozostałych.

Przywódcy V4 przypomnieli, że reforma Unijnej polityki azylowej musi być przeprowadzona w porozumieniu wszystkich Państw Członkowskich i musi być przyjęta jako pakiet, zapewniając właściwą równowagę pomiędzy odpowiedzialnością i solidarnością. Podtrzymali stanowisko

podzielane przez szereg państw członkowskich, że w celu uniknięcia dalszych czynników przyciągających, obowiązkowa relokacja nie jest realnym rozwiązaniem dla powstrzymania nielegalnych przepływów migracyjnych. Zamiast tego, jako część wkładu solidarności powinny być uznane rozwiązania, które zapewniają znaczący wpływ, szczególnie w dziedzinie ochrony granic i w wymiarze zewnętrznym.

Polityka klimatyczna

Przywódcy V4 z zadowoleniem przyjęli porozumienie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskiego prawa klimatycznego, które ugruntowało cel klimatyczny UE na rok 2030 w postaci redukcji emisji gazów cieplarnianych netto o co najmniej 55% w stosunku do roku 1990. Chociaż rozstrzygająca i kompleksowa ocena i stanowisko zostaną sporządzone dopiero po opublikowaniu propozycji legislacyjnych i ocen skutków, kraje Wyszehradzkie chciałyby podkreślić następujące punkty w związku z nadchodzącym pakietem Komisji Europejskiej "Fit for 55":

Ogólnie rzecz biorąc, kraje V4 oczekują, że Komisja przedstawi wyważony pakiet legislacyjny oparty na zasadach sprawiedliwości i solidarności, a także respektujący różne pozycje wyjściowe, specyficzne uwarunkowania krajowe oraz prawo państw członkowskich do decydowania o własnym bilansie energetycznym w pełnej zgodności z zasadą neutralności technologicznej. Propozycjom muszą towarzyszyć dokładne, kompleksowe i uzasadnione oceny skutków na poziomie państw członkowskich w odniesieniu do wpływu na środowisko, gospodarkę i społeczeństwo, które analizują również wpływ na poszczególne sektory.

Premierzy są przekonani, że obniżenie emisji dwutlenku węgla w sektorze energetycznym musi iść w parze z bezpiecznymi i przystępnymi cenowo dostawami energii, co jest niezbędne do zapewnienia długoterminowej konkurencyjności UE. Dlatego też, ze względu na znaczne różnice w poziomie dochodów gospodarstw domowych w poszczególnych państwach członkowskich, nie można wprowadzić jednolitej dla całej UE ceny emisji dwutlenku węgla w sektorze mieszkalnym i w transporcie drogowym. W tym kontekście wszelkie nowe regulacje powinny być opracowane w taki sposób, aby zapobiegać dodatkowym obciążeniom finansowym dla gospodarstw domowych i uwzględniać konkurencyjność podmiotów gospodarczych.

W odniesieniu do rozporządzenia w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego (ESR) nadal stosuje się tę samą metodologię i ustalone wcześniej poziomy odniesienia, przy czym wysiłki redukcyjne rozdzielane są na podstawie względnego PKB na mieszkańca, z uwzględnieniem uczciwości i wczesnych osiągnięć. W szczególności, ze względu na zapewnienie przewidywalności inwestycji i uniknięcie negatywnego wpływu na rynki UE, zakres dyrektywy w sprawie systemu handlu emisjami (ETS) zostanie rozszerzony jedynie o sektor morski z rewizją sektora lotniczego, podczas gdy zakres ESR powinien pozostać niezmienny do 2030 roku.

Przywódcy V4 przypomnieli, że z uwagi na to, że wyższy cel na 2030 r. doprowadziłby do znacząco większych potrzeb inwestycyjnych w państwach członkowskich o niskich dochodach, wielkość Funduszu Modernizacyjnego powinna zostać zwiększona do 6% całkowitych uprawnień ETS w pakiecie "Fit for 55". Zakres Funduszu Modernizacyjnego powinien również zostać zrewidowany w celu zapewnienia neutralności technologicznej i poszanowania znaczenia przejściowej roli gazu ziemnego, przy jednoczesnym dopuszczeniu inwestycji w wytwarzanie i wykorzystanie ciepła ze źródeł odnawialnych jako inwestycji priorytetowych. Przywódcy V4 dodatkowo potwierdzili konieczność odpowiedniego uwzględnienia w przyszłej legislacji art. 18 konkluzji Rady Europejskiej z 10-11 grudnia 2020 r. bez obciążania beneficjentów Funduszu Modernizacyjnego.

Niezwykle ważne jest, aby wkład energii jądrowej w obniżenie emisji dwutlenku węgla został uwzględniony w polityce UE, w tym w taksonomii zrównoważonych inwestycji. Dlatego Komisja powinna jak najszybciej przedstawić uzupełniający akt delegowany obejmujący energię jądrową w oparciu o podstawy naukowe i z poszanowaniem istniejących solidnych ram regulacyjnych UE w zakresie energii jądrowej. Uzupełniający akt delegowany powinien również należycie odzwierciedlać ważną przejściową rolę gazu ziemnego i jego znaczący wkład w redukcję emisji gazów cieplarnianych i bezpieczeństwo energetyczne.

Premierzy państw Grupy Wyszehradzkiej przypomnieli, że w celu zapewnienia odpowiedzialności i poparcia społecznego dla ekologicznej transformacji, Rada Europejska musi nadal udzielać wskazówek w określaniu drogi do neutralności klimatycznej i jej realizacji, w tym celów pośrednich i ustawodawstwa je wdrażającego.

2. Rozszerzenie

Przywódcy V4 powtórzyli swoje jednoznaczne poparcie dla przystąpienia krajów Bałkanów Zachodnich i swoje mocne przekonanie, że przyszłość regionu leży we Wspólnocie Europejskiej. Ponowne zjednoczenie Europy nie może być kompletne bez przystąpienia tego regionu do Unii Europejskiej. Udoskonalona metodologia rozszerzenia stworzyła podstawy do dalszego wzmocnienia współpracy między UE a Bałkanami Zachodnimi. Potwierdza ona, że solidna, oparta na zasługach perspektywa pełnego członkostwa Bałkanów Zachodnich w UE leży w interesie politycznym, bezpieczeństwa i gospodarczym samej Unii oraz że rozszerzenie pozostaje bardziej niż kiedykolwiek geostrategiczną inwestycją w stabilną, silną i zjednoczoną Europę.

W tym właśnie celu premierzy wezwali wszystkie zainteresowane strony w UE do utrzymania i utrwalenia korzystnego tempa poprzez przyjęcie ram negocjacyjnych bez dalszej zwłoki oraz do jak najszybszego zorganizowania pierwszej konferencji międzyrządowej z udziałem Albanii i Macedonii Północnej. Ponadto wyrazili oczekiwanie, że trwające negocjacje o przystąpieniu z Serbią i Czarnogórą zostaną przyspieszone podczas słoweńskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w celu otwarcia i konsekwentnego zamknięcia jak największej liczby nowych rozdziałów/klastrów.

Przywódcy V4 wezwali UE do pełnego wykorzystania Planu Gospodarczego i Inwestycyjnego dla Bałkanów Zachodnich w celu lepszego połączenia gospodarek tego regionu z UE i zapewnienia, że UE będzie gotowa na przyjęcie pierwszych krajów spełniających warunki przystąpienia już w trakcie obecnych (2021-2027) Wieloletnich Ram Finansowych.

Biorąc pod uwagę wspólną europejską przyszłość obecnych państw członkowskich UE i Bałkanów Zachodnich, premierzy z zadowoleniem przyjęli włączenie w ramy Konferencji w sprawie przyszłości Europy partnerów z Bałkanów Zachodnich. Podkreślili potrzebę skutecznej komunikacji dotyczącej korzyści płynących z procesu rozszerzenia dla krajów kandydujących, a także dla obywateli UE. Odpowiednią uwagę należy zwrócić również na przeciwdziałanie dezinformacji.

Premierzy wyrazili nadzieję na wsparcie i ścisłą współpracę ze słoweńską prezydencją w Radzie Unii Europejskiej w celu pomyślnego zorganizowania szczytu UE-Bałkany Zachodnie w dniu 6 października 2021 r. w Brdzie, mającego na celu przeprowadzenie strategicznej dyskusji na temat rozszerzenia, nadającej nowy impuls przystąpieniu tego regionu do UE.

***